

Sygn. akt I C 1810/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2021 roku

Sąd Okręgowy w R. Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia del. Gabriela Jarawka

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2021 roku w R.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Stowarzyszenie (...)

i S.-Muzycznych (...) z siedzibą w W.

przeciwko J. P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego J. P. na rzecz powoda Stowarzyszenia (...) - Muzycznych (...) z siedzibą w W. 1 878,96 zł (jeden tysiąc osiemset siedemdziesiąt osiem złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

- od kwoty 127,17 zł od 11 stycznia 2016 r.,
- od kwoty 127,17 zł od 11 kwietnia 2016 r.,
- od kwoty 127,17 zł od 11 lipca 2016 r.,
- od kwoty 127,17 zł od 11 października 2016 r.,
- od kwoty 126,39 zł od 11 stycznia 2017 r.,
- od kwoty 126,39 zł od 11 kwietnia 2017 r.,
- od kwoty 126,39 zł od 11 lipca 2017 r.,
- od kwoty 126,39 zł od 11 października 2017 r.,
- od kwoty 128,88 zł od 11 stycznia 2018 r.,
- od kwoty 128,88 zł od 11 kwietnia 2018 r.,
- od kwoty 128,88 zł od 11 lipca 2018 r.,
- od kwoty 128,88 zł od 11 października 2018 r.,
- od kwoty 130,95 zł od 11 stycznia 2019 r.,
- od kwoty 130,95 zł od 11 kwietnia 2019 r.,
- od kwoty 87,30 zł od 11 lipca 2019 r.;

2. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 356,72 zł (trzysta pięćdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt dwa grosze) tytułem zwrotu kosztów postępowania z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia prawomocności wyroku.

Przewodnicząca:

Sygn. akt I C 1810/20

UZASADNIENIE

Powód Stowarzyszenie (...) - Muzycznych (...) z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego J. P. kwoty 4 494,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następującego po dniu wymagalności poszczególnych opłat składających się na roszczenie pozwu.

Sąd Okręgowy w G. Ośrodek (...) w R. wydał 23 stycznia 2020 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym o sygn. akt II Nc 171/19 zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany złożył sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając go w całości. W pierwszej kolejności zgłosił zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia. Pozwany przyznał, że zawarł z powodem umowę (...), która dotyczyła publicznego odtwarzania artystycznych wykonań w barach (...) mieszczącym się w R. przy ulicy (...) oraz (...) mieszczącym się w R. przy ulicy (...). Podniósł jednak, że od dnia 15 sierpnia 2019 r. nie prowadzi działalności gospodarczej. Wskazał, że w dniu 7 lutego 2012 r. wypowiedziana mu została umowa najmu lokalu położonego w R. przy ulicy (...) i od tego czasu nie prowadzi on tam działalności wymagającej przekazywania jakichkolwiek środków finansowych powodowi. Natomiast w dniu 1 lutego 2014 r. rozwiązał on umowę najmu lokalu położonego w R. przy ulicy (...) i od tego czasu nie prowadzi w tym miejscu baru (...). Tym samym brak jest podstaw do naliczania pozwanemu przez powoda jakichkolwiek opłat wynikających z zawartej umowy.

W dalszym piśmie procesowym powód wyjaśnił, że pozwany zobowiązany jest - zgodnie z § 7 umowy - do niezwłocznego informowania powoda o zaprzestaniu prowadzenia działalności, a także zmianie jej lokalizacji. Umowa zostałaby wówczas rozwiązana lub stosownie aneksowana. Pozwany zaprzestał prowadzić działalność gospodarczą wg Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej dopiero w dniu 15 sierpnia 2019 r. Oznacza to, że mógł prowadzić działalność w innej lokalizacji również nie zgłaszając tego faktu powodowi. Pozwany nie wywiązywał się z umowy pod wieloma względami: nie dokonując wpłat, nie informując o zmianach warunków prowadzonej działalności, nie podając aktualnego adresu do korespondencji. Zdaniem powoda, gdyby pozwany poinformował go o zmianach w prowadzonej działalności, do czego zobowiązał się w umowie, nie ponosiłby on kosztów obsługi umowy (...) (monitorowanie wpłat, opracowywanie harmonogramów wpłat, przygotowywanie i wysyłanie wezwań do zapłaty) oraz kosztów związanych z postępowaniem sądowym w niniejszej sprawie. Powód stoi na stanowisku, że nie powinien ponosić, choćby w tym zakresie, materialnych konsekwencji zaniedbań pozwanego, które to zaniedbania spowodowały konieczność wystąpienia z powództwem w kształcie sformułowanym w pozwie.

Sąd ustalił:

Stowarzyszenie (...) jest organizacją zbiorowego zarządzania w rozumieniu art. 3 pkt 2) ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

Zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 lipca 2010 r. powód zbiorowo zarządza prawami artystów wykonawców utworów muzycznych i słowno-muzycznych na następujących polach eksploatacji: utrwalanie, zwielokrotnianie, wprowadzanie do obrotu, publiczne odtwarzanie, nadawanie, remitowanie, publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób aby każdy miał do niego dostęp w czasie i miejscu przez siebie wybranym, wyświetlanie (publikacja decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o zmianie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami pokrewnymi vide Obwieszczenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 21

września 2010 r. MP Nr 71 Poz. 907). W zakresie wykonywanego zarządu powód korzysta z ustawowego domniemania wynikającego z art. 5 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

Powód zawarł z pozwanym J. P. w dniu 28 czerwca 2011 roku na czas nieokreślony umowę nr (...) jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą pod firmą Bar (...) J. P., dotyczącą korzystania przez pozwanego z artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych zarządzanych przez powoda poprzez ich publiczne odtwarzanie. Na podstawie umowy pozwany zobowiązał się do płacenia ryczałtowego, miesięcznego wynagrodzenia w wysokości 63,72 zł netto, w okresach kwartalnych do 10-go dnia okresu, którego dotyczy rozliczenie.

Wysokość wynagrodzenia została ustalona w oparciu o Tabele Wynagrodzeń, które stosowane są przez powoda jednolicie w stosunku do wszystkich podmiotów dokonujących publicznego odtwarzania w ramach działalności gospodarczej danego rodzaju. Tabele Wynagrodzeń wskazują czynniki mające wpływ na wysokość wynagrodzenia należnego za korzystanie z artystycznych wykonań w określony sposób i w danym zakresie.

Zgodnie z § 4 ust. 2 umowy nr (...), w przypadku niedotrzymania terminu płatności przewidzianego w ust. 1 powód uprawniony był do naliczenia pozwanemu odsetek ustawowych. Wynagrodzenie obejmowało publiczne odtwarzanie artystycznych wykonań w Barze (...) mieszczącym się w R. przy ul. (...) oraz w barze (...) mieszczącym się w R. przy ul. (...).

Umowa weszła w życie z dniem 1 czerwca 2011 r. Zgodnie z § 3 ust. 1 umowy, stawki wynagrodzeń podlegają waloryzacji w okresach rocznych liczonych na dzień 1 stycznia każdego roku, począwszy od 1 stycznia 2012 r., stosownie do średniorocznego wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, publikowanego przez GUS.

Pozwany pismem datowanym na 7 lutego 2012 roku przesłanym do powoda 3 lipca 2018 r. poinformował on o przekazaniu jednego z dwóch lokali innemu podmiotowi. Powód przyjął pismo i od lutego 2012 roku naliczał pozwanemu wynagrodzenie z tytułu korzystania z artystycznych wykonań jedynie w lokalu (...) mieszczącym się w R. przy ul. (...).

Powód podejmował nieskuteczne próby pozasądowego rozwiązania sporu m.in. poprzez wysyłanie harmonogramów oraz wezwań do zapłaty. Ponadto 20 czerwca 2016 roku, 19 maja 2017 roku, 22 czerwca 2018 roku oraz 30 października 2019 roku powód wysyłał do pozwanego przedsądowe wezwania do zapłaty, na które pozwany nie odpowiedział.

Umowa (...) została rozwiązana przez pozwanego ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2019 roku w związku z wpisem o zaprzestaniu działalności gospodarczej w dniu 15 sierpnia 2019 roku, a następnie wykreśleniem działalności gospodarczej pozwanego z (...) w dniu 11 października 2019 r.

Dowód: informacja z KRS k. 13-15; umowa (...) z dnia 28 czerwca 2011 r. k. 16; wydruk informacji z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Pozwanego k. 17-18; informacja o waloryzacji stawki wynagrodzeń z dnia 18 stycznia 2012 r. k. 19; harmonogram wpłat do umowy nr (...) z 8 lutego 2012 r. k. 20; wezwanie do zapłaty z 8 lutego 2012 r. wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru, k. 21; informacja o waloryzacji stawki wynagrodzeń za kolejne lata 2013-2019 r. wraz z harmonogramami wpłat i saldami zobowiązań oraz wezwaniami do zapłaty k. 22-43, 105-107.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów, które nie były przez strony kwestionowane co do ich autentyczności ani prawdziwości zawartych w nich danych, a ich treść nie budziła również wątpliwości Sądu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie u uwagi na podniesiony zarzut przedawnienia.

Podstawą dochodzonego roszczenia jest art. 67 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tj. Dz.U. z 2010 r., Nr 152, poz.1016) oraz § 3 i 4 umowy licencyjnej nr (...) z dnia 28 czerwca 2011 r.

Sąd podziela w tym zakresie zapatrywanie judykatury, iż roszczenia z umów licencyjnych o zapłatę należnego licencjonodawcy wynagrodzenia z uwagi na sposób płatności należą do roszczeń o świadczenia okresowe, o jakich mowa w art. 118 kc. Ten fakt przesądza zaś o tym, że w tym wypadku termin przedawnienia wynosi trzy lata. Brak jest bowiem w tej materii szczególnego uregulowania, które przewidywałoby krótszy termin przedawnienia (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 12 kwietnia 2011 r., I ACa 118/11).

Wskazać w tym miejscu należy, że w doktrynie podnosi się, że świadczenie jest okresowe, jeżeli polega na periodycznym dawaniu uprawnionemu w czasie trwania określonego stosunku prawnego pieniędzy lub rzeczy oznaczonych co do gatunku, których ogólna ilość (całość) nie jest z góry określona. Przykładem są alimenty, świadczenia z umowy dożywocia, czynsze najmu i dzierżawy (por. S. Rudnicki, R. Trzskowski – Komentarz do art. 118 kc, LEX).

W wyroku z 7 stycznia 2009 r., II CSK 409/2008, Sąd Najwyższy tak określił różnice między świadczeniem jednorazowym i okresowym: „Świadczenie najemcy z tytułu czynszu stanowi świadczenie okresowe, polegające na przekazywaniu określonej kwoty pieniężnej w oznaczonych odstępach czasu. Tym różni się świadczenie okresowe od jednorazowego, spełnianego sukcesywnie lub ratalnie, że wpłacane okresowo kwoty nie są zaliczane na poczet jednego świadczenia. Mamy więc do czynienia z wieloma świadczeniami okresowymi, z których każde wymagalne jest w innym terminie, w innym też terminie ulega przedawnieniu. W rezultacie, każde z tych świadczeń stanowi odrębny dług, chociaż jest to dług tego samego rodzaju. Dłużnik może zatem przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług (czynsz najmu) za jaki okres chce zaspokoić”.

Stosownie do art. 117 § 1 kc, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne (§ 2 art. 177 kc). Natomiast koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata art. 118 kc). Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2018.1104) art. 118 k.c. w brzmieniu obowiązującym od 9 lipca 2018 roku stosuje się do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że roszczenia powoda są roszczeniami o świadczenia okresowe. Zauważyć należy, że w przypadku umowy z dnia 28 czerwca 2011 r. nr (...) opłata na rzecz powoda miała być uiszczana co kwartał. Jednocześnie każda ze stron mogła wypowiedzieć powyższą umowę z zachowaniem trzymiesięcznego terminu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca. Natomiast globalna wysokość opłat, które na mocy powyższej umowy pozwany zobowiązał się uiszczać na rzecz powoda nie była znana w chwili zawierania umowy, poza pierwszą wpisaną kwotą w wysokości 63,72 zł, ponieważ miała być ona waloryzowana każdego roku stosownie do średniorocznego wskaźnika wzrostu cen i towarów publikowanych przez GUS. Wskazać w tym miejscu trzeba, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że elementem wyróżniającym świadczenia okresowe jest ich powtarzalny charakter (spełniane są w określonych odstępach czasowych) oraz zależność wysokości (rozmiaru) świadczenia wyłącznie od upływu czasu (uchwała SN z dnia 26 stycznia 2005 r., sygn. akt III CZP 42/04). Powyższe w ocenie Sądu nakazuje zakwalifikować roszczenie powoda dochodzone niniejszym pozwem do kategorii roszczeń o świadczenia okresowe, które podlegają 3-letniemu terminowi przedawnienia.

Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 kc). W doktrynie i judykaturze przyjmuje się, że przez wymagalność rozumieć należy stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności (por. orzec. Sądu Najwyższego z 12 lutego 1991 r., III CRN 500/90, OSNC 1992/7-8/137). Jest to stan potencjalny o charakterze obiektywnym, którego początek następuje od chwili, w której wierzytelność zostanie uaktywniona. Wówczas następuje początek biegu przedawnienia (art. 120 § 1 kc) i dopuszczalność potrącenia (art. 498 § 1 kc). Wymagalność roszczeń powoda następowała osobno w odniesieniu do każdego ze świadczeń. Powód dochodził kwoty 4 494,10 zł, na którą składają się stosowne opłaty za okres od czerwca

2011 r. do lipca 2019 r. Z umowy wynika, że pozwany początkowo był zobowiązany do uiszczania kwoty 63,72 zł z tytułu publicznych odtworzeń utworów w terminie do 10-go następnego kwartału.

Skoro zatem roszczenia powoda mają charakter roszczeń okresowych, roszczenia za wskazany przez powoda okres od czerwca 2011 r. do grudnia 2015 r. uległy przedawnieniu najpóźniej z dniem 1 stycznia 2019 r. Natomiast za okresy od stycznia 2016 r. do sierpnia 2019 r. bieg terminu przedawnienia został przerwany na skutek złożonego w dniu 6 grudnia 2019 r. pozwu. Z uwagi na powyższe roszczenie powoda z tytułu opłat należnych za okres od czerwca 2011 r. do grudnia 2015 r. na kwotę 2 615,14 zł uznać należało za przedawnione. Wobec upływu terminu przedawnienia pozwany, zgodnie z art. 117 § 2 kc, mógł uchylić się od zaspokojenia tych roszczeń, a powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu.

W pozostałym zakresie zarzut przedawnienia jest nieuzasadniony.

O tym, że odbiór przez pozwanego nadawanych utworów odbywać się będzie za pomocą urządzenia umieszczonego w miejscu ogólnie dostępnym oraz że łączyć się to będzie pośrednio z osiąganiem korzyści majątkowych przesądziła umowa licencyjna zawarta przez strony. Pozwany zobowiązał się w umowie licencyjnej uiszczać wynagrodzenie za publiczne odtwarzanie utworów i ten obowiązek trwał niezależnie od tego, czy pozwany prowadził w danym miejscu działalność, bowiem w takim przypadku miał on obowiązek zawiadomienia o tym stronę powodową. Żądania realizacji tego obowiązku nie warunkowało wykazanie przez powoda, że pozwany w okresie związania z powodem umową licencyjną posiadał w lokalu radioodbiornik oraz odtwarzacz CD, a także że faktycznie publicznie odtwarzał utwory i że były to utwory objęte ochroną praw autorskich powierzoną przez twórców powodowi. W ocenie Sądu przyjęcie tych twierdzeń za miarodajne oznaczałoby, że iluzoryczna jest ochrona praw autorskich, której służyć miała umowa zawarta przez strony w myśl ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Strony jasno określiły wysokość wynagrodzenia licencyjnego w umowie, a zatem brak zapłaty wynagrodzenia autorskiego przez pozwanego stanowiło nienależyte wykonanie umowy, uzasadniające żądanie pozwu. Dlatego Sąd uwzględnił powództwo na mocy art. 79 ust. 1 pkt 3a ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych w tej części, w której nie uległo ono przedawnieniu na łączną kwotę 1 878,96 zł za okresy kwartalne przypadające od 11 stycznia 2016 r. do 11 lipca 2019 r. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 kpc stosując zasadę rozdzielenia kosztów odpowiednio do wyniku sprawy. Powód poniósł koszty procesu w łącznej wysokości 417 zł (opłata od pozwu – 400 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł), natomiast pozwany poniósł koszty procesu w wysokości 917 zł (koszty zastępstwa procesowego zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie – 900 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł). Łączne koszty procesu poniesione przez strony wynosiły 1334 zł.

Powód utrzymał się z żądaniem w 42 %, a zatem obciąża go 58 % łącznych kosztów procesu, tj. 773,72 zł. Skoro powód poniósł łącznie koszty w kwocie 417 zł, to różnica w kwocie 356,72 zł podlega zasądzeniu na rzecz pozwanego od powoda, tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia